

Prvo leto slovenske gimnazije v Ptuj.

F. Vajda.

S težavo smo lani rešili ptujsko gimnazijo. Zdaj ob koncu prvega šolskega leta se vidi, kako krivično bi bilo, ako bi se bila gimnazija skrčila na 2 ali 3 razrede. Vpisalo se je v celem v I. razred 99, v II. 42, v III. 34, v IV. 33, v V. 19, v VI. 14, v VII. 15, v VIII. razred 7, skupaj 263 dijakov. Na koncu leta je bilo v I. a razredu 44, v I. b 43, v II. 37, v III. 31, v IV. 31, v V. 13, v VI. 10, v VII. 15, v VIII. 5, skupaj 229 dijakov, to je dosedaj največje število dijakov, odkar obstoja gimnazija v Ptuj.

Učni uspehi so dobri. Popolnoma ni padel noben dijak višjih razredov, nekateri še morajo čez počitnice ponavljati posamezne predmete. Neugodnejši so bili uspehi v I. in II. razredu, ker marsikateri poskuša svojo srečo v gimnaziji, ali ga pa stariši silijo v študije, četudi učenec nima volje in sposobnosti. V celem je popolnoma padlo komaj 15% vseh učencev. Z odliko je izdelalo 26 učencev, med temi tudi več Nemcev, ki so se prav pridno prišli slovenščine.

Vobče se mora reči, da so bili dijaki marljivi; če tu in tam častihlepni stariši niso povsem zadovoljni z izpričevalom, naj zaradi tega ne kvarijo mladini počitniškega veselja; naj pomislijo, da je nadarjenost razdeljena neenako kakor tudi druge pozemske dobrine; naj ne pozabimo, da smo tudi mi v mladih letih bili včasih lahkomišelní. Zato pa naj stariši prihodnje leto vestno nadzorujejo študije svojih otrok in naj večkrat med letom prihajajo v šolo k profesorjem, da bosta šola in dom delovala kolikor mogoče složno.

Po narodnosti je bilo 189 Slovencev, 28 Nemcev, 9 Srbohrvatov, 2 Čeha in 1 Rusinja; po veri 220 katolikov, 6 pravoslavni in 3 protestanti; po spolu 201 deček in 28 deklic.

Gimnazija je bila do III. razreda realna, t. j. namesto grščine se uči francoščina, ki je za večino poklicev v modernem času potrebnjša. Vendar se tudi dijakom realne gimnazije ne bodo zapirali poklici, ki zahtevajo znanje grščine, n. pr. bogoslovje i. t. d. Priredili se bodo posebni tečaji za grščino in izbrani dijaki se bodo v teh tečajih v 3—4 letih naučili več grščine kakor dozdeva v 6 letih. Drugi, ki nimajo nadarjenosti za grščino, pač pa za druge predmete, ne bodo več ovirani v študiranju. Letos je n. pr. v IV. razredu bilo 10 dijakov oproščenih pouka v grščini; ti ne morejo nadaljevati svojih študij niti na gimnaziji niti na realki. Tega vbodoče ne bo več. Učenci, ki vstopijo v gimnazijo, naj jo tudi dovršijo, če imajo zmožnosti zato. Kdor pa ne namerava študirati gimnazije do konca, naj rajše vstopi v meščansko šolo, kjer se ne učijo latinščine, zato pa druge predmete za praktično življenje ter se tako pripravljajo za kmečki, obrtniški, trgovski in tudi učiteljski stan.

Osmošolcev je na koncu leta bilo samo 5, ker so lanski dijaki Nemci večinoma zapustili zavod. K maturi so prišli 4, ki so tudi vsi srečno prestali: Kasper Udo, Lešnik Aleš, Stuhec Bela in Stuhec Irma.

Končno še naj omenimo Dijaški dom, ki je v ozki zvezi z gimnazijo. Že v prvem letu slovenske gimnazije je število gojencev doseglo višino kakor pod nemškim vodstvom še le v 3. letu. Koncem leta je bilo 56 gimnazijcev v Dijaškem domu, (ostali gojenci so obiskovali meščansko ali ljudsko šolo); od gimnazijcev je 6 izdelalo z odliko, popolnoma padli samo 3, nekateri še imajo ponavljalni izpit. Mnogi stariši se pristrčno in iskreno zahvaljujejo za vzorni red in vestno nadzorstvo, kakor ga nudi Dijaški dom.

Gospodarstvo.

Izvoz žita prepovedan. Ministerstvo za prehrano je prepovedalo izvoz žita iz Jugo-

slavije, ter se vsi tozadevni razgovori razveljavijo. Tudi sta prepovedana nakupovanje in prodaja žita letošnjega pridelka pred 1. julijem, koruze pa pred 1. oktobrom.

Nova industrija. Na Vrhniku se je ustanovila velika konzervna tovarna za pripravljanje oziroma prekajevanje vseh vrst mesa, za salame, šunke ter raznovrstne mesne, sadne in sočivne konzerve, nadalje za izdelovanje mila, sveč, margarina, kolomaza, kostne moke za gnojila itd. Ta industrija je zamišljena v velikem obsegu in se je ustanovila za to posebna družba, ki je izšla iz importne in eksportne družbe „Impex“ v Ljubljani. Družba je kupila v ta namen nekdanjo vrhniško pivovarno, ki jo bo priredila za tovarniške namene. Tovarna bo zvezana z lastno železniško progo. Ves obrat se bo vršil z lastno električno silo in odgovarjal najmodernejšim zahtevam. V tovarni se bodo nahajali velika klavnica z modernimi hladilnimi pripravami, lastno izdelovanje škatel za konzerve, lastno mizarstvo in lastno sodarstvo. To podjetje, ki je, zlasti kar se tiče izdelovanja konserv, edino te vrste v Jugoslaviji, je treba pozdravljati, ker se bodo porabili poleg mesa in masti tudi vsi odpadki, kakor kri, parklji, rogovi in sploh vsak najmanjši del živine in prasičev, ki so jih do sedaj takorekoč brez pravega izkoriščanja zavržli. Z obratovanjem se utegne začeti že v letošnji jeseni.

Cene v Avstriji. V Avstriji se je določila cena pšenici s 1500 K, rži 100 K, ječmenu z 900 K, ovsu s 500 K za 100 kilogramov. Trgovina s svinjskim mesom je prosta. Govedina stane 100 K, v prostem prometu 130 K. Povpraševanje za suhim mesom je neznatno, cene padajo. Dobra salama se prodaja po 100 K. Perutnina je zelo draga; kilogram stane 150 do 260 K. Cene jajc so padle od 7 do 8 K na 4 do 4-50 K, tuintam celo na K 3-80 vsled obilnega dovoza iz Poljske in Rumunske. Krompir se prodaja po 5 do 6 K, grah po 35 K, leča po 40 K. Češki sladkor se prodaja v neomejeni količini po 140 do 160 K. Vsled izboljšanja naše valute ter padanja cen se naša izvozna carina ne bo mogla vzdržati na sedanji višini.

Vinogradniki! Pozor pred plesnobo! Na podlagi lastnih opazovanj v zadnjih dneh sem dognal, da se bo letos plesnoba na grozdju močno razvijala. Priporočam nujno čimprej temeljito žveplati trsje, posebno pa grozdje in žveplanje po preteku 10 dni pri lepem vremenu ponoviti. Viničarski inštruktor Zupanc.

Dopisi.

Okrožni zlet Sokola v Središču. 4. julij t. l. je zopet pokazal silo sokolske misli. Iz Ptuja, Ormoža, Ljutomera in Varaždina so prihiteli bratska društva, da pozdravijo brata v Središču in skupno z njim pokažejo svetu, kaj premore velika ideja, vztrajno delo, žilava moč in ognjeno navdušenje. In z njimi se je zbralo par tisoč glav občinstva od blizu in daleč, da vidi zmagoviti uspeh sokolske misli. Na kolodvoru pričakovali gostestotine občinstva, godba je igrala, navdušenje kipelo. Starosta središkega sokola br. Kočevar in župan g. Lukačič sta jih pristrčno pozdravila. Razvil se je pohod proti trgu. Lep je bil in mogočen! „Središče je sokolsko“ smo dejali veselih lic. Zastave, cvetje, zelenje. Odkorakali smo na telovadišče. Poskusni nastop za popoldan. Nato okrožna seja. Br. Krajnc je prinesel pozdrav župe, brat dr. Tavčar, ki je s svojo neumorno soprogo, navdušeno sokolico, duša središkemu Sokolu, je podal kratek referat o načinu, kako si predstavlja bodoče delo o sokolskih društvih. Tozadevni predlogi so bili sprejeti in se bodo predložili župi in savezni skupščini v uvaževanje. Br. Pirnat in g. dr. Tavčarjeva sta bila izbrana za okrožnega načelnika oziroma načelnico. Za tem obed. Popoldne se je nabralo na telovadišču par tisoč ljudi večinoma kmečkega stanu. Godba zaigra. Skupina mladih rdečesrajčnikov nastopi

spalicami: trgovski naraščaj iz Ptuja. Korajžen nastop, eksaktna izvedba. Odkorakajo med živahnim ploskanjem. Na drugem koncu vkoraka deški naraščaj, ljubka slika: kratke hlače, bele srajčke. In ogenjv očeh in navdušenje! Izboren nastop. Ploskanje raste. Dekliški naraščaj: drobna telesca, svetle oči; tanka grla zapoje pesem in po njenem taktu izvajajo proste vaje; marsikomu čisto novo in nenavadno. Intakose vrstita še moško in žensko članstvo; prvo s Hofmanovimi simboličnimi vajami; v moških vajah obup, odločnost, sila, pogum, poraz, zmagoslavje, v ženskih elegantna, lahko poskočna, ritmično ubrana prožnost; oboji dobro uvežbani; le malokje je bilo opaziti razliko v izvajanju med člani raznih društev. Res, krasen pogled in poln vžitka. Telovadba na orodju je takisto pokazala, s koliko neumornostjo se dela po naših telovadnicah. Vidi se, da po naših palestrah ni časa za brezplodni politični boj, ki zastruplja mlade ljudi, ubija in vzgaja k vsemu, samo k resnosti ne in značajnosti. Po nastopu je bila prosta zabava. Okusno opremljeni šotori in v njih vse polno lepih stvari. Cene res primerne, kapljica izborna, tudi z njo so se Središčani postavili. Varaždinsko pevsko društvo „Vijenac“ in ptujsko pevsko društvo sta tekmovali v izvajanju pevskega točka. Zvečer kres na griču kraj telovadišča. Gromko navdušenje ob krasnem govoru br. Sovré, starosta iz Ptuja. Ob enajstih prvi večji odhod. Ostali so se zbrali v veseli razigranosti krog šotorov. Bliskoma so minule ure. Čas odhoda. Radostni pozdravi, klici „na svidenje“ in odšli smo, neradi sicer, a z lepimi vtisi in jasnimi slikami v srcih. Junak je Sokol! A Vam, Središčani, hvala! Z zlatom ste se nam vpisali v srca! Zadoščenje nam je, da smo tudi mi pomogli nekoliko k utrdbi temelja za Vaš Sokolski dom.

Sokolski zlet Saveza SHS v Mariboru. Propagandni odsek za zlet je razposlal nabiralne pole vsem sokolskim društvom v Sloveniji, vsem hrvatskim in srbskim sokolskim župam ter mnogim narodnim društvom in nekaterim rodoljubom z zaprosilom, da nabirajo denar in blago ter čimprej nabiralne pole z nabranimi zneski in blagom vred vrnejo. Prepričani smo, da bodo imejtelji nabiralnih pol z navdušenjem in vstrajnostjo nabirali darove in tako pripomogli k lažji ureditvi pripravljalnih del za zlet. Ponosni smo mi Mariborski sokoli, ponosen je slovenski Maribor, ponosna je cela Slovenija, da je sokolski Savez določil ravno Maribor za svoj zlet, kjer se bode zbralo celokupno jugoslovansko sokolstvo, med njimi najuglednejši in najvstrajnejši narodni delavci. Zlet Saveza v Mariboru bo najlepša manifestacija jugoslovanske sokolske misli in ujedinjenja jugoslovanske države. Vsak sokol in vsak zaveden naroden Jugoslovan mora z vso vnemo delovati že sedaj na to, da bode ta zlet uspel častno in mora tudi v prvi vrsti skrbeti za to, da podpira zletni odbor s tem, da marljivo nabira denarne prispevke in drugo blago ter agitira v svojem krogu za obilno udeležbo.

Zborovanje društva odvetniških in notarskih uradnikov Mariborskega okrožja. V Ptuj se je vršilo v nedeljo, dne 13. junija 1920 zborovanje društva odvetniških in notarskih uradnikov Mariborskega okrožja, kjer sta obširno poročala predsednik in tajnik osrednjega društva v Mariboru, slikajoč delovanje, borbe in dosežene delne uspehe, koje je društvo v tem burnem društvenem letu vojevalo. V imenu Ptujskih tovarišev poročala sta pis. ravnatelj Jožko Bregant in Matevž Novak. Iz sporočila je razvidno, da bode treba premagati začetne težkoče te mlade organizacije, da pa je uspeh ob sodelovanju vseh članov tudi v Ptuj zagotovljen. Iz Maribora je došlo 7 odbornikov, tudi iz Ptuja so pokazali došli člani stanovsko zanimanje, vendar smo med navzočimi pogrešali nekatere članice, ki si baje kot Neslovenke niso prav upale na ta prvi stanovski shod v Ptuj. Sklenjene so bile važne resolucije, s kojimi se naj vsi člani temeljito bavijo. Ker je društvu pristo-